

RUTH MIRIAM BROSØ

EN LUXONETT-SOFA MED SELLGREN-STOFF - 1961

Vi giftet oss i 1961. Den første tiden arbeidet mannen min i Oslo så jeg bodde hjemme hos foreldrene mine det første året vi var gift. Men jeg husker godt det aller første møbelet vi kjøpte oss. Det var en Luxonett sovesofa som vi plasserte i den innerste stuen hos foreldrene mine. Den var sort med en gråmelert sitteflate, og den hadde teak som forsterkning i lenene. Sofaen var trukket med Sellgren-stoff. Vi fikk vite at det var det beste og mest varige som var å få på markedet. Det skal være visst at den var varig. Den gikk alle gradene fra hoved-sofa til å begynne med, så til gutteroms-sofa og tilslutt sto den i en nisje i hallen og utgjorde et par ekstra sengeplasser når vi hadde mange overnattingsgjester. (Den ble kastet for et par -tre år siden godt over tredve år gammel.) Det var teakens tidsalder i begynnelsen av sekstiårene. Det hadde vel begynt enda tidligere, for jeg brakte med meg en stol og en bokhylle inn i fellesboet, begge ting i teak. Det vi trengte nå var en god stol og et salongbord som stod til det lille vi hadde fra før. Bordet måtte nødvendigvis bli et teakbord, men vi passes på at det hadde barnevennlige, avrundede kanter. Stolen ble en rød gyngestol - også med stoff fra Sellgren og med lener i massiv siam-teak. Det er noe helt annet med massiv teak enn de finerte møblene vi så så altfor mye av den gang. Den massive teaken her en litt fet overflate og virker ikke «død». Gyngestolen eksisterer fremdeles, selvom den ikke er i bruk. (Men den blir nok tatt i bruk igjen bare barnebarna blir litt større.)

Da var førstefødte kom, ble det nødvendig med vaskemaskin. Mannen min måtte gå til det tunge skritt å selge motorsnekka si - og for pengene ble det kjøpt vaskemaskin, en Hoovermatic med sidestilt sentrifuge. (Den maskinen holdt i ti år.) Vi var så heldige å få leiet et helt hus litt i utkanten av den lille byen hvor vi bodde. Det vil si, det største soverommet brakte huseieren som lagerrom for egne møbler, men vi klarte oss mer en godt med stor stue, hall, et soverom, kjøkken og bad.

Hvordan klarte vi så å møblere alt dette? Vi hadde samme sommer vært så heldige å få en gammel spisestue etter en avdød nabo. Denne spisestuen vasket vi den gamle fernissen av og malte den antikk-hvit. Den ble virkelig vakker.

Stua, som var lang og smal ble delt inn i spiseavdeling og sofakrok. Det var en serveringeluke fra kjøkkenet og inn til spisekroken. Alt fint tilpasset vare møbler, syntes vi. Sofaen - som vi får her beskrevet - fikk vi trekket med en litt billigere variant av Sellgren-stoffet på baksiden - slik at vi kunne sette den artistisk ut fra veggen og dermed dele opp den trange stua.

Vi hadde ikke mye å pynte opp med på veggene, men mannen min fant råd for det også. Han satte seg til å male. Håper jeg skal finne et bilde av hans første maleri - for selve bildet eksisterer ikke lenger. Jeg hadde noen små bilder fra før som venner hadde malt, og med en masse grønne planter, fikk vi det virkelig koselig.

Kjøkkenet var ikke stort - heldigvis. Vi hadde vært heldige å få et bord og et par stoler av min brors svigermor som hadde drevet kafe en tid. Komfyren vi kostet på oss var en litt stor hybel-komfyr av merket Siemens. Det var to kokeplater og en ganske stor stekovn - stor nok til sukkerbrød eller julekalkunen. Det eneste aber med den var at når stekovnen var på, virket bare den ene kokeplaten. Ellers var det en veldig god komfyr. Vi hadde ikke annen stekovn enn den i mange, mange år. Ved en misforståelse ble den byttet bort i en større i 1986, da hadde den vært i bruk i 25 år. Jeg savner den til dags dato. Enkel å gjøre ren, jeg trengte ikke noen større stekovn.

Da vi feiret var første jul i eget hjem fikk vi en Adax håndmixer av min eldste bror. Det var vart første elektriske hjelpemiddel, vi hadde ikke ennå hatt råd til å kjøpe støvsuger. (Adex-mixeren «lever» også fremdeles, selvom det nok går på siste verset.)

Soverommet var sparsomt møblert. Vi hadde fått en dobbel divan et eller annet sted, men den var ikke god å ligge på, så vi lå nok mest på Luxonett'en i stua. Men en solid barneseng hadde vi plass til. Den hadde vi også fått av kjente. Mannen min lagde et gitter øverst, så den lille ikke skulle falle ut av den når han begynte å reise seg.

Baderommet var holdt i en gyselig grønfarge. Det første vi gjorde var å male det vakkert rosa. Der var plass til stelletbord og alt man trengte til barnestellet.

Vi kunne bodd som «grever» hvis det ikke var for at huset var så kaldt. Det var lufteluker overalt, ikke bare oppe under taket, men også nede ved gulvet. Huseieren var «ingeniør» av et eller annet slag, og han hadde bodd mye i utlandet så han hadde nok fått ideene med disse lukene der. Vi stappet det vi kunne få tak i av ting og ulltepper for å tette - ihvertfall lukene ved gulvet. Vi hadde en liten krabat som helst holdt seg der nede. Kanskje var det fordi det ble så kaldt den vinteren at barn nr.2 meldte sin ankomst. Derfor var det jo bittert at vi i tillegg til stor husleie - også fyrte opp alle sparepengene våre - denne kalde vinteren 1962-63.

Vi bodde ikke så lenge oppe i «Due-slaget». I et intermesso bodde vi i et lite hus og ble nærmeste nabo til mitt barndomshjem. Der var det trangt og lite, men vi fikk plassert det lille vi eide der inne. Vi bodde der i to år og frøs ihvertfall ikke.

I 1965 fikk mannen min stilling på Romerike. Vi flyttet til Skarnes. Det var i et nyopprettet borettslag på Runni vi fikk leilighet. Der begynte vi på en måte på nytt med å bygge opp et hjem. Men flyttingen til Skarnes ble utsatt noen uker fordi mannen min brakk benet den sommeren. Den tiden han måtte holde seg så mye i ro brukte hen til å rive filt til matter. Det var papirfabrikk på hjemstedet vårt den gangen. Vi var heldige og få tak i filt i flere farger. Vi kjente en dame som var kjent for å kunne veve matter, og da vi flyttet fra barndomsbyen hadde vi noe med på lasset som skulle gjøre det riktig koselig der vi nå skulle sette bo. (Et par av disse mattene eksisterer også fremdeles.)

Vi klarte oss til å begynne med godt med de møblene vi hadde, men vi fikk veldig god plass. Jeg la merke til at Jens og Juni ble så ville og høyrøstede til å begynne med. De var ikke vent til å ha så god plass å tumle på, og at rommene var sparsomt møblert lagde nok en spennende akustikk.

I 1966 fikk vi råd til å kjøpe oss vårt første soveværelse. I katalogen fra IKEA hadde jeg sett noen senger som jeg hadde forelsket meg i. Det var to enkelt-senger - 90cm brede og 2 m range og med en tynn varemadrass over det vi idag ville kalle en ramme-madrass. Det var fire solide ben under selve sengen, men det fulgte med endestykker i eik som var til å skru på kortsidene. Små nattbord i eik fulgte også med. Det har vært sagt mye nedsettende om IKEA i årenes løp, men da her jeg alltid trukket fram disse sengene som forsvar. De var for det første gode å ligge i, ikke for harde - ikke for bløte. Og når jeg trekker frem disse spesielt er det fordi jeg vil nevne deres holdbarhet, men også en annen kuriositet. I fjor - i 1995 - gikk vi til innkjøp av rammemadrasser hos Jensen Møbler A/S. Vi kjøpte disse madrassene i samme størrelse som sengene vi hadde hatt i nesten tretti år, dog uten ben - foreløpig. Da vi kommer hjem, finner min mann ut at disse madrassene er laget over nøyaktig samme lest som sengene vi kjøpte på IKEA i 1966. Han kunne bare skru på de fire bena under, og kortsidene hadde utsparring til de gjennomgående boltene som skulle holde endestykkene av eik på plass. For oss et under, men også veldig praktisk. Så sengene våre står der som de alltid her gjort, men med enda bedre sengebunner enn de ble innkjøpt med.

Da vi flyttet inn i eget hus her i Hurum i 1971 var det nettopp blitt moderne med buesofaer. Vi kjøpte en rød sofa fra Ekornes, og den hadde vi også i mange år. Kanskje er det fordi vi alltid her prøvd å kjøpe kvalitet at vi har hatt møblene våre så lenge. Tilslutt ble den røde trykket sammen i TVkroken til fordel for en skinnsofa laget spesielt for oss av Møbelmaker Svein Olsen i Sande.

Men den røde var veldig populær hos barnebarna. Den fikk de lov til å turne i. Det her blitt gjort riktig mange saltoer i den. Da den tilslutt ble vraket til fordel for en som ikke var så tung å støvsuge, var de to guttene vi inntil da var besteforeldre til, riktig sure på oss i lang tid. Hvorfor måtte vi kaste den? Det er nesten slik at man har dårlig samvittighet for det til dags dato.

Jeg her lyst til å nevne kjøkkenet før jeg avslutter. Da vi bygde, installerte vi Sigdal-kjøkkenet. Jeg hadde alltid hørt det godt omtalt, min søster hadde det i sitt hus, det var i tre og med skyvedører, riktig praktisk og solid. Men dette som var på markedet begynnelsen av 70-årene, var rett og slett pressesjapp. I 1989 fikk vi en vannlekkasje i vart kjøkken som gjorde at vi måtte gjøre så store arbeider der at vi fant å ville skifte hele kjøkkenet. Det ble et funksjonelt kjøkken for meg - med oppvaskmaskin og komfyr oppe på veggen. Jeg ville etterlyse en instans i kommunen som kunne hjelpe unge mennesker til å gjøre det riktige valg når de bygger. Kjøkkenet og våtrom er så dyre, våre forbedringer i 1989 kostet mer enn å bygge hele huset i sin tid - det kunne være spart mange ressurser på riktig planlegging, især når det gjelder kjøkken. Jeg er handicaped, mangler høyre underarm, derfor er jeg kenhende spesielt oppmerksom på disse tingene.

Men Norsk Folkemuseum skal arkivere det som har vært. Det er kanskje da ikke den riktige instans å foreslå slike ting for. Håper allikevel mine notater har bidratt litt til å belyse situasjonen slik den her forekommet oss i vårt 35 årige ekteskap. Tror ikke den er så veldig spesiell. Det som er spesielt er kanskje at vi aldri tok møbler på avbetaling. (Annerledes med hus og bil.) Det var mer morsomt å vente til vi hadde råd til å kjøpe noe nytt. Derfor gikk det mange år før vi fikk det vi ønsket oss, men vi hadde det morsomt i hele den tiden det tok å bygge opp et hjem.

Nå er vi kommet i den alderen da vi ikke ønsker oss flere ting. Hva her vi da endt opp med? Et stilrent hus med solide møbler som står til hverandre på alle mater? Langt derifra! Ettersom foreldrene våre falt fra - var vi glade for hver ting vi kunne arve fra hjemmene våre. Ikke så "fine" ting, men funksjonelle nok - og så har de en historie. Vi liker å leve sammen med ting som forteller noe om dem som levde før oss.

Tekst til fotografier:

- 1 Due-slaget" vinteren 1962-63.
- 2 Barnebursdag på Runni - 1967 eller 1968 ?

I bakgrunnen skimtes en fryser. Da her vi altså også fått kjøleskap, for det kjøpte vi før fryseren. Inntil da brukte vi kjelleren til å oppbevare melk og andre matvarer. Det var en kjekk blokk-leilighet, fire leiligheter i hver blokk - hver i to etasjer og med kjeller. Men den hadde en stor mangel. Det var at toalettet var i 2.etasje. Med to små barn var det tungvint å måtte opp med dem hver gang de kom inn - sølete og fæle - fordi de skulle på do. Det var noe vi passes på da vi bygde eget hus. Vi fikk toalett med det samme vi kom inn i vindfanget.

Klokkarstua, den 29.oktober 1996.

Hilsen

Ruth Miriam Brosø